

# Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Securitate et Educatione Civili IV (2014)

## SPRAWOZDANIA

### **W stulecie wybuchu Wielkiej Wojny konferencja w Pradze 16–17 września 2014 roku**

Rok 2014 obfitował w liczne inicjatywy związane ze stuleciem wybuchu I wojny światowej. Jedną z nich była międzynarodowa konferencja naukowa „1914 – Transformations of societies and states at war” („1914 – proměny společnosti a státu ve válce”), obradująca w dniach 16–17 września 2014 roku w Pradze. Jej organizatorem był Instytut Historii Wojskowości w Pradze (Vojenský historický ústav Praha). Uczestnicy konferencji zebrali się w gmachu parlamentu Republiki Czeskiej. Uroczystego otwarcia dokonali płk Aleš Knížek, szef Instytutu Historii Wojskowości w Pradze, Jan Hamaček, przewodniczący Izby Poselskiej oraz Martin Stropnický, minister obrony RCz. Wzięło w niej udział ponad czterdziestu historyków z Austrii, Czech, Polski, Słowacji i Węgier, którzy wygłosili referaty w ramach jedenastu paneli. Pókrótce zasygnalizuję tematy najciekawszych wystąpień.

Jan Županič (Uniwersytet Karola, Praga) przedstawił cele monarchii austro-węgierskiej u progu Wielkiej Wojny, szczegółowo omawiając m.in. sprawę polską. Richard Stojar (Uniwersytet Obrony, Brno) przedstawił dążenia różnych narodów w 1914 roku, ukazując wybuch wojny jako hasło do nowej Wiosny Ludów. Ferdinand Vrábel (Słowacka Akademia Nauk, Bratysława) omówił sytuację Słowacji u progu Wielkiej Wojny w kontekście prowadzonej tam mobilizacji. Tematem wystąpienia Petra Jana Vinša (Uniwersytet Karola, Praga) była sytuacja Żydów w armii austriackiej. Vaclav Horčíčka (Uniwersytet Karola, Praga) przedstawił mało znany przebieg rozmów prowadzonych w 1914 roku między Austro-Węgrami a Stanami Zjednoczonymi na temat możliwości podjęcia przez Waszyngton mediacji pokojowych między walczącymi stronami. Brigitte Stocker (Uniwersytet w Wiedniu) omówiła rolę mediów w wykreowaniu obrazu domniemanego rzekomego bombardowania okolic Norymbergi przez francuskie lotnictwo. Radim Kapavik ze stowarzyszenia Signum Belli 1914 wygłosił referat na temat przekazu dotyczącego zamachu w Sarejewie na łamach pisma „Lidove noviny”. Milena Lenderová (Uniwersytet w Pardubicach) przedstawiła dramatyczne losy dzieci w czasie I wojny światowej. Niżej podpisany przybliżył strategię Józefa Piłsudskiego podczas Wielkiej Wojny w kontekście hasła „licytacji polskiej sprawy wzwyż”.

Uczestnicy konferencji mieli możliwość obejrzenia wystawy poświęconej czeskiemu wysiłkowi zbrojnemu w I wojnie światowej w Muzeum Wojska w Pradze oraz zwiedzenia zamku Konopiště.

Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń i poglądów badaczy z różnych ośrodków naukowych Europy Środkowo-Wschodniej.

Wrześniowa konferencja była pierwszą z zaplanowanych przez czeski Instytut Historii Wojskowości na najbliższe lata: aż do 2018 roku i 100-lecia zakończenia I wojny światowej.

*Przemysław Wywiat*